

HARP
SANAT

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI ALBÜMÜ

Sermet Taktak

Harp Sanat©

www.harpsanat.com

harpsanat@matbumedy.com

0850 304 22 03

Yayıncı Sertifika No 28740

Yayın Yönetmeni: Emrah Çelik

Sayfa Tasarım: Yusuf Efe

Kapak Tasarım: Yusuf Efe

Kitappad
com

Kitaplobi
com

Kitapşeyleri
com

1. Basım, İstanbul, Ocak 2026

ISBN: 978-625-5717-11-5

Tilki Kitap Matbaa

Matbaa Sertifika No 48138

Harp Sanat Yayınevi tarafından baskıya hazırlanan eserlerin
hukuki sorumluluğu tamamen yazara aittir.

ÖN SÖZ

Cumhuriyet'imizin kuruluşunun üzerinden yüz yılı aşkın bir zaman geçti. Yeni nesiller, İstiklâl Harbi'ne katılan, fırka (tümen) ve tugay (liva) komutanlığı yapmış 120 değerli askerın mücadelesini çeşitli belgelerden okuyor. Ancak bu kahramanların yaptıklarına dair edinilen bilgide, daima hissedilen büyük bir eksiklik ve yetersizlik söz konusuydu.

İşte bu fotoğraf albümü, tarihsel vicdanımızın bir yansıması olarak ortaya çıktı. Amacı, o derin boşluğu gidermek ve hayatlarını vatan savunmasına adanmış bu cesur komutanlara karşı duyduğumuz ebedi minnet borcunu somutlaştırmaktır. Bu eser, yalnızca bir koleksiyon değil; tarihin sessiz sayfalarına gömülmüş olan 120 yiğidin yüzünü, rütbesini ve ruhunu gün ışığına çıkaran, vefa yüklü bir anıttır.

Bu albüm, Kurtuluş Savaşı'nın kaderini belirleyen İnönü Muharebeleri, Sakarya Meydan Muharebesi ve Büyük Taarruz gibi kritik cephelerde görev alan komutanlara dair, tam on altı yıl süren gayretli bir araştırmanın paha biçilmez meyvesidir.

Eserin içindeki tertip, askerî düzenin titizliğini yansıtmaktadır. Komutanların dizilimi, Harp Okulundan mezuniyet tarihleri ve sınıflarına yani sicil numarası sıralamasına göre kesin bir disiplinle yapılmıştır. Aynı yıl mezun olanlar ise sınıf hiyerarşisine (piyade, süvari, topçu) ve ardından mezuniyet sıra numarasına göre hassasiyetle yerleştirilmiştir. Bu düzenleme, sadece bir tertip değil, tarihe ve hiyerarşiye duyulan saygının bir ifadesidir.

Kurtuluş Savaşı dönemi ile Cumhuriyet'in on ikinci yılı arasındaki süreçte, ordumuzdaki yüksek rütbeli subaylar için (ümeralar) toplam dört "paşa" rütbesi kullanılıyordu. Bunlar mirliva (tuğgeneral), ferik (tümgeneral), birinci ferik (korgeneral) ve müşir (mareşal) idi.

1935 yılında bu ünvanlarla ilgili bir dönüşüm yaşandı. "Paşa" ünvanı kaldırılarak generallik rütbe sistemi benimsendi. Günümüzde generallikte beş farklı rütbe bulunmaktadır: Tuğgeneral, tümgeneral, korgeneral, orgeneral ve mareşal.

Görüldüğü üzere o dönemin rütbeleri arasında günümüzde kritik bir öneme sahip olan orgeneral rütbesi henüz kullanımda değildi. Bu değişim, ordunun modernleşme ve çağdaşlaşma yolculuğundaki önemli bir aşamayı gözler önüne sermektedir.

Ordudaki rütbe isimleri ve bunların modern karşılıkları, Milli Müdafaa Vekâletinin 08 Nisan 1935 tarihli ve 110468 sayılı tezkeresi üzerine, İcra Vekilleri Heyetince 09 Nisan 1935'te onaylanan bir kanunla kesinleşmiştir.

Bu kanunla yapılan temel düzenlemeler şunlardır:

- Tümen ve eşdeğer birliklere komuta eden mirliva rütbesindeki subaylar, tümgeneral ve tümamiral olarak tanımlanmıştır.

- Tugay ve eşdeğer birliklere komuta eden mirliya rütbesindeki subaylar, tuğgeneral ve tuğamiral olarak kabul edilmiştir.
- Tümgeneral rütbesi, korgeneral karşılığını almıştır.
- Birinci ferik rütbesi, orgeneral karşılığını almıştır.
- Müşir rütbesi ise mareşal olarak düzenlenmiştir.

Bu tarihsel ayırım nedeniyle albümde rütbelerinin yanında eski ünvanları da belirtilen komutanlar, söz konusu kanun yürürlüğe girmeden önce ordudan emekliye ayrılanların son rütbelerini temsil etmektedir.

Bu albümde yer alan kahramanların hayat hikâyeleri, kullanılan bazı özel kısaltmalarla ifade edilmiştir. Bu kısaltmaların anlamları şöyledir:

Snf (sınıf): Harp Akademisi mezunu (kurmay) olmayan 27 general, bu kısaltmayla özellikle belirtilmiştir.

Mv (milletvekili): Türkiye Büyük Millet Meclisinde milletvekilliği yapmış olan 53 komutanın adı bu işaretle zikredilmiştir.

ŞHT (şehit): Vatan uğruna hayatını feda eden 120 subaydan üçü, bu onur ünvanıyla anılmaktadır.

Bunların yanı sıra metinde hassasiyetle uygulanan bazı notlandırmalar bulunmaktadır: Soyadı Kanunu'nun (21 Haziran 1934) yürürlüğe girmesinden önce vefat eden yedi kişinin soyadları parantez içinde gösterilmiştir. Soyadı tespit edilemeyen dokuz komutanın soyadları ise parantez içinde üç nokta (...) ile belirtilerek araştırma sürecindeki dürüstlük korunmuştur. Albümde yer alan her bir kahramana ait vefat tarihinin yanında bulunan parantez içindeki rakam, ilgili komutanın yaşını belirtmektedir. Örnek: 1938 (57).

Ayrıca, komutanların son istirahat yerlerine dair şu özel notlar mevcuttur: ADM (Ankara Devlet Mezarlığı). Naaşları Ankara Devlet Mezarlığı'na nakledilen 61 kişi bu kısaltmayla işaretlenmiştir.

Bir tugaya komuta eden sınıf subayı albaylar (toplam 3 kişi), tuğbay rütbesi ile gösterilmiştir. Bu rütbe, 10.06.1935 ile 10.07.1945 tarihleri arasında, on yıllık bir süre boyunca kullanıldıktan sonra kaldırılmıştır.

Cumhuriyetimizin kurucu Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları başta olmak üzere bütün şehit ve gazilerimizi rahmet ve minnetle anıyorum.

Bu çalışmanın kapsamlı araştırma süreci boyunca gösterdikleri anlayış, kesintisiz destek ve en uygun çalışma ortamını sağladıkları için aileme içten teşekkürlerimi sunarım. Eseri okuyucuyla buluşturan Harp Sanat Yayınevinin yönetici ve çalışanlarına teşekkür ederim.

Sermet TAKTAK

İstanbul-Kadıköy, 15 Aralık 2025

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Mustafa Kemal ATATÜRK
Müşir/Mareşal (1901) 1317-P.8
Selanik 1881-1938 (57) Mv

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Ali Rıza BARLAS

Piyade Albay

(1888)1304-P.29

İstanbul - 1869-1950 (81)

Mv

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Muhittin AKYÜZ

Mirliva/Tümgeneral

(1888)1304-P.38

İstanbul - 1870-1940 (70)

Mv - Snf

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Mehmet Nazif KAYACIK

Mirliva/Tümgeneral

(1890)1306-P.29

İstanbul - 1872-1951 (79)

Snf - ADM

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Cevat ÇOBANLI

Orgeneral

(1891)1307-P.4

İstanbul - 1871-1938 (67)

Mv - ADM

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Mehmet Servet YURDATAPAN

Piyade Albay

(1891)1307-P.17

İstanbul - 1873-1931 (58)

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Cemil CONK

Mirliva/Tümgeneral

(1892)1308-P.18

İstanbul - 1873-1963 (90)

Snf

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Abdülatif Naci ELDENİZ

Ferik/Korgeneral

(1893)1309-P.17

Manastır - 1875-1948 (73)

Mv - ADM

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Nurettin (*Lakabı: SAKALLI*)

Ferik/Korgeneral

(1893)1309-P.31

Bursa - 1873-1932 (59)

Mv - Snf

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Hasan Mümtaz ÇEÇEN

Piyade Albay

(1893)1309-P.99

İstanbul - 1876-1941 (65)

ADM

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

İsmail Rüştü ALAGÜR

Piyade Albay

(1893)1309-P.124

Kastamonu - 1872-1942 (70)

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Rüştü (SOYDAN)

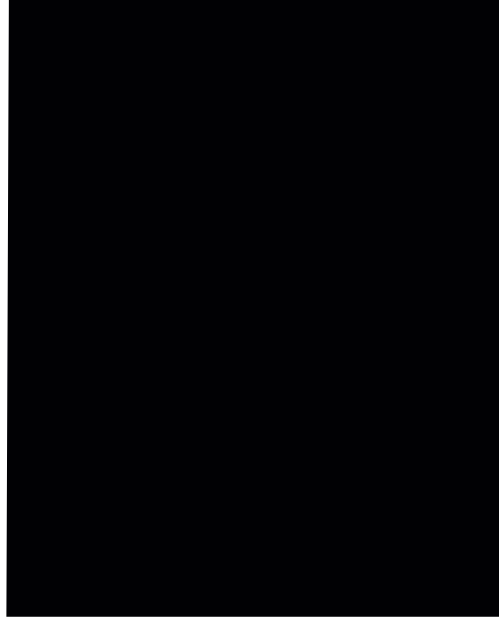
Mirliva/Tümgeneral

(1893)1309-Top.8

Erzurum - 1872-1926 (54)

Mv - Snf

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Mehmet Kâzım (...)

Piyade Albay

(1894)1310-P.14

İstanbul - 1875-1934 (59)

İSTİKLAL HARBİ KOMUTANLARI

Cemil (...)

Tuğbay

(1894)1310-Sv.5

İstanbul - 1874-?